

Актуелна епидемиолошка ситуација малих богиња (морбила) у Републици Србији

Од почетка 2024. године, закључно са 30.11.2024, на територији Републике Србије регистрована су 694 случаја морбила.

Током новембра месеца регистровано је 158 случајева морбила, и то: 137 на територији Новог Пазара, 17 у Тутину, три у Београду и један у Крагујевцу.

Број регистрованих случајева морбила и стопа инциденције на 100.000 становника по окрузима од почетка 2024. године приказани су у табели 1, при чему је највећи број случајева регистрован на територији Рашког округа, у оквиру епидемија пријављених у Новом Пазару 7.5.2024. године, односно у Тутину 25.11.2024. године.

Табела 1. Број случајева морбила и стопе инциденције по окрузима у Републици Србији закључно са 30.11.2024. године

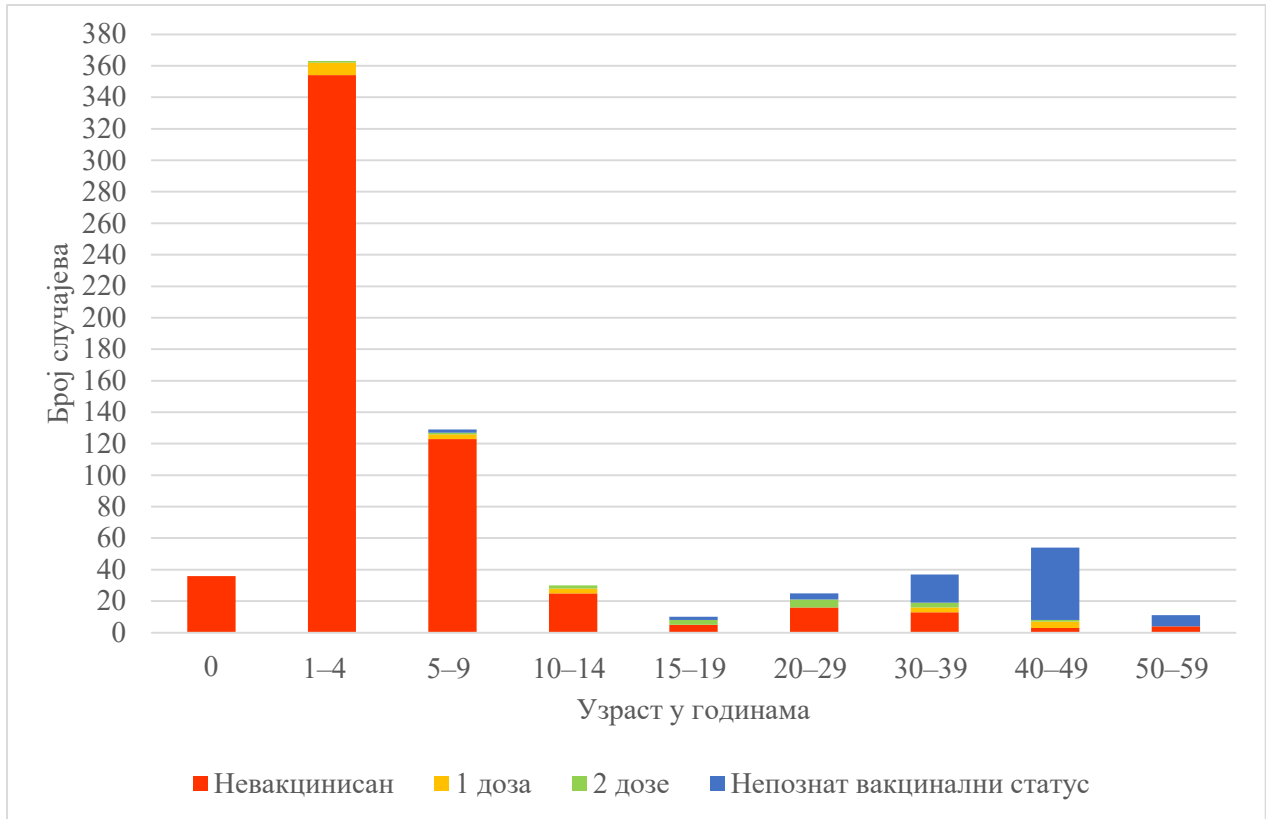
Округ	Број случајева	% укупног броја случајева	Стопа инциденције на 100.000 становника
Рашки	546	78,9%	183,8
Град Београд	104	15%	6,2
Јужнобанатски	10	1,4%	3,8
Нишавски	9	1,3%	2,6
Јужнобачки	6	0,9%	1,0
Колубарски	5	0,7%	3,2
Мачвански	5	0,7%	1,9
Пчињски	2	0,3%	1,0
Борски	1	0,1%	1,0
Севернобанатски	1	0,1%	0,8
Сремски	1	0,1%	0,4
Златиборски	1	0,1%	0,4
Шумадијски	1	0,1%	0,4
Укупно Република Србија	692		10,4

Два случаја морбила потврђена су код деце из Републике Српске која су била хоспитализована у здравственим установама у Београду.

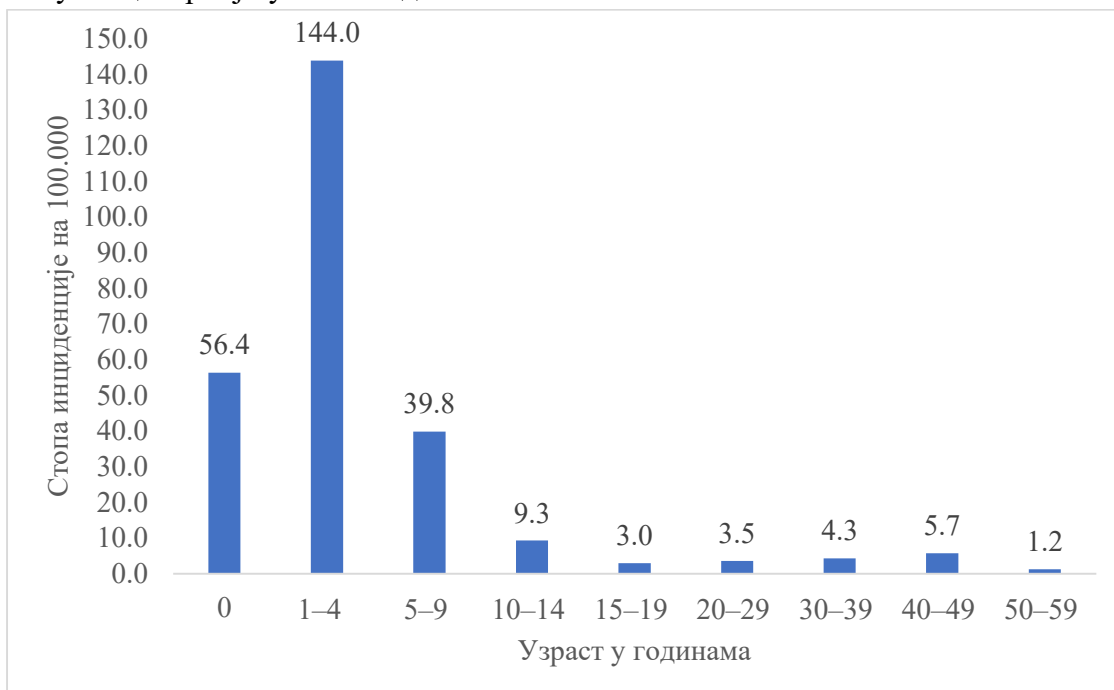
Највећи број случајева (52,2%), као и највиша узрасно-специфична стопа инциденције регистровани су у узрасној групи од једне до четири године, при чему је већина оболеле деце у овој узрасној групи (97,5%) била невакцинисана (графикони 1 и 2).

Компликација у виду упале плућа била је присутна код 13 оболелих особа, док је запаљење мозга регистровано код једне оболеле особе.

Графикон 1. Узрост и вакцинални статус случајева морбила регистрованих у Републици Србији у 2024. години

Графикон 2. Узрасно-специфичне стопе инциденције морбила на 100.000 становника у Републици Србији у 2024. години

Од 7.2.2024. године на снази су пооштрене мере епидемиолошког надзора над малим богињама на територији Републике Србије у складу са Планом активности за одстрањивање ове болести у земљи (пријава сумње, лабораторијска дијагностика, изолација и лечење оболелих, здравствени надзор, епидемиолошки надзор, вакцинација невакцинисаних и непотпуно вакцинисаних лица, вакцинација осетљивих лица из контакта унутар 72 сата итд.).

Имајући у виду наведене околности, период заразности, сезоност, остварене контакте, мере пооштреног надзора треба спроводити до даљњег, односно најмање до истека периода двоструке максималне инкубације од последњег регистрованог случаја, а у складу са проценом епидемиолошке ситуације у жаришту епидемије, односно на територији Републике.

Према подацима Светске здравствене организације (СЗО), током 2024. године, закључно са 30.9.2024, у Европском региону СЗО регистрована су 104.823 случаја морбила, од којих 99.120 (94,6%) у следећих 10 земаља: Казахстан, Руска Федерација, Азербејџан, Киргистан, Румунија, Велика Британија, Босна и Херцеговина, Турска, Узбекистан и Италија. Током наведеног периода у Европског региону СЗО регистровано је 20 смртних исхода узрокованих морбилима (девет у Румунији, четири у Киргистану, три у Руској Федерацији, два у Великој Британији и по један у Грузији и Ирској).

У периоду 2020–2022. године у Европском региону СЗО обухват првом дозом ММР вакцине је пао са 96% на 93%, а другом са 92% на 91%, па је тако 1,8 милиона деце остало невакцинисано. За време трајања пандемије у скоро четвртини земаља света је прекидана или одлагана имунизација ММР вакцином, а у великом броју земаља дошло је до значајног пада обухвата. Током 2020. и 2021. године у Србији су регистроване најниже вредности обухвата ММР вакцином у последњих 20 година. Обухват овом вакцином у другој години живота у 2020. години износио је 78,1%, а у 2021. години свега 74,8%. Обухват другом дозом, пре уписа у први разред основне школе, у 2021. години износио је 85,8%.

Обухват овом вакцином у другој години живота у 2022. години је био 81,3%, а пре уписа у први разред основне школе 89,5%. Постигнути обухват ММР вакцином у другој години живота у 2023. години је износио 84,5%, а пре уписа у први разред основне школе 91%. Циљне вредности обухвата треба да износе 95%, како би се спречила циркулација узрочника у популацији и оболевање.

У последњој епидемији малих богиња у Србији, током 2017. и 2018. године регистровано је око 5800 оболелих, од којих је 93% било невакцинисано, непотпуно вакцинисано или са непознатим вакциналним статусом. Једна трећина оболелих била је хоспитализована због тежине клиничке слике праћене компликацијама. У овој епидемији регистровано је 15 смртних исхода међу којима је било четворо деце млађе од пет година.

Претходне 2023. године регистровано је 50 случајева морбила у нашој земљи, од којих је већина (94%) била невакцинирана.